

ARNHEMSCHE COURANT.

ZATURDAG 24 JUNI

De prijs deser Courant, die geregeld vijfmaal 's weeks wordt uitgegeven, en wel op Zondag, Dinsdag, Woensdag, Donderdag en Zaterdag, is f 5 in de drie maanden.

De prijs der Advertentien is, van een tot twee regels f 1.00, en voor elken regel daarboven 20 centen, behalve 35 centen zegelregt, voor elke plaatsing.

De wetenschap van den heer VAN DAM VAN ISSELT en de mercuriale van den heer VAN DEN BOSCH.

In de laatste vergadering der Kamer, welke in hare geschiedrollen immer eene belangrijke plaats behoort in te nemen, dewijl daarin dit bijzondere voorviel, dat de sprekers vergeten hadden over welk ontwerp zij beraadslaagden en dus over alle dingen spraken, behalve over hetgeen, waarover zij behoorden te spreken, in die vergadering ijverden vooral de heeren LUYBEN, VAN DAM VAN ISSELT en VAN DEN BOSCH.

De heer LUYBEN betreurde de afstreding van den heer ROCHUSSEN, dewijl hij geloofde, dat deze ons financie-wezen zou hebben opgebeurd. Of over zeventig jaar? Of men hem in sommige bladen van *bijvoegmerken* mogt verdenken, hij wist dat deze op zijne stem geen invloed uitoefenden. Het doet ons genoeg te zien, dat het geschied lid aldus ons gelijk en zijne verontwaardiging over de leer van den Noord-Brabander te kennen geeft. Van zwakte en blinde vooringenomenheid met de tegenwoordige ministers, zoo geheel strijdig met zijn vroeger gedrag, moge hij meer dan één bewijs in de laatste tijden gegeven hebben, wij zijn blijde te bemerken, dat hij, ten minste in naam, nog altijd de leer huldigt, dat het algemeen belang, en niet het bijzondere eener staatkundige partij of godsdienstige gezindheid, vóór alles in het oog gehouden moet worden.

Gelijk de heer ROCHUSSEN de buitengemeene goedheid had van, »aan de Kamer geene verwijten te willen doen doen," zoo wilde zijn vriend VAN DAM niet »verbitteren."

Het is te wenschen, dat de heer VAN DAM zijne redevoering uitgeve; er is veel uit te leeren. Zij begint met eenen hevigen aanval op de wetenschap. Deze beschouwt hij als een lastigen ballast in den staat. Dit is zeker volkomen consequent in den mond van den heer VAN DAM; want tusschen de wetenschap en hem bestaan geenerlei punten van aanraking. Die wetenschap wil niet, dat men de natie exploiteere, toekomst aan het tegenwoordige opoffere.

Das de wetenschap heeft ongelijk. Hoeveer men het zonder wetenschap, door als een blinde in het rond te slaan, brengen kan, heeft de heer VAN DAM meermalen getoond en thans vooral wilde hij niet achterblijven. Zoo iemand volgt niet zijne eigene overtuiging; want »hij beschouwt het als eenen constitutionelen gang van zaken, dat, als eenig belangrijk regerings-voorstel verworpen wordt, »de wenschen der meerderheid omtrent hetgeen zij daarvoor in de plaats wil stellen, worden opgevoerd." Men ziet, hoeveel staatkundig geweten de heer VAN DAM VAN ISSELT hebben zou, als hij minister was. Tegen zijne eigene overtuiging aan, zou hij zich altijd tot den slaaf der meerderheid maken. Trouwens hierin is hij consequenter dan men van hem gewoon is. Onlangs immers heeft hij zelf verklaard tot de *stelsellooze oppositie* te

behooren. Daartoe komt men, wanneer men van de wetenschap zulk een' afstrik heeft als de heer VAN DAM.

Niemand echter weerde »napperder dan de heer VAN DEN BOSCH. Deze hield eene scherpe *mercuriale* tegen de Kamer. Hij verweet haar, hoe zij altijd gaarne genegen was leeningen te sluiten, maar, wanneer het op de verligting der natie zou aankomen, hare stem aan het bestuur onthield. »Tot »bewijs van dit mijn gevoelen vermeen ik te »kunnen aanvoeren de vele millioenen aan belastingen, de vele honderde millioenen staatschuld, »sedert 14 à 15 jaren goedgekeurd, maar, waar »is het bewijs, dat een eenige maatregel, door de »regering in datzelfde tijdvak voorgesteld, de strekking hebbende, om den last der natie te verligten en »nieuwe geldleeningen voor den vervolge voor te »komen, niet den hevigsten tegenstand ondervonden heeft." Ook de beruchte staat B. werd door hem aan de Kamer verweten.

Deze woorden hebben ons een groot denkbeeld doen opvatten van des generaal's moed. Want er behoort waarlijk een niet gewone moed toe voor eenen oud-minister van WILLEM I, om aan de vertegenwoordiging iets dergelijks toe te voegen. Groot gevaar liep hij, dat menig lid hem te gemoet zou voeren »met welk recht gij, heer graaf VAN DEN BOSCH, deze woorden tegen ons? was het niet met uwe krachtadige medewerking, was het niet onder een kabinet, waarvan gij een der meest invloedrijke leden waart, dat het rampzalig volhardingsstelsel gevolgd is? wat het niet onder uw bestuur, dat zoo vele nieuwe belastingen geheven zijn? Waart gij het niet, die met uwe ambtgenooten ons de creatie van tallooze millioenen schuld voorsteldet, waart gij het niet, graaf VAN DEN BOSCH, die, zoodra de Kamer ophield nieuwe schuld te willen maken, uwe ministeriële betrekkingen opgaaf; zou die beruchte staat B immer mogelijk geweest zijn, indien gij, graaf VAN DEN BOSCH, niet met slaafsche gedienschtigheid, door uwe anticipatiën op de Oostindische opbrengsten en door uwe heimelijke leeningen bij de handelmaatschappij, de middelen verschaft hadt, om, op zulk eene heillooze wijze, onze financiën in eenen toestand te brengen, welke velen aan redding doet wanhopen? En hoe durft gij ons dan verwijten, dat wij gedaan hebben, wat het doel van al uw streven was?"

Met zooveel moed zekerlijk verdient men luitenant-generaal te zijn: maar men zou wel eens minder verdienen kunnen lid der vertegenwoordiging te wezen. Beter zeker ware het geweest, dien moed stil voor zich te houden en geene *mercuriales* aan anderen te lezen, van welke elk woord op den spreker-zelfen terugstuit en hem beschamen moet.

Buitenlandsche berigten.

ZUID-AMERIKA.

Naar berigten uit Montevideo, die de Engelsche pakketboot *Swift* medegebragt heeft, zou de generaal *Rosas* besloten hebben, geene schepen met levensmiddelen meer in de haven binnen te laten, zoodat de

activiteiten der stad Montevideo hierdoor genoodzaakt zouden zijn, om alle vreemde inwoners der stad (30,000 of 11 der geheele bevolking) aan te zeggen, dat zij, »voor de vreemde geantant de blokkade erkennen, »ken dwingen moesten om als onnutte consumenten de stad te verlaten. De Britsche inwoners hebben zich daarop tot den kommandant *Purvis* gewend met het dringend verzoek, dat deze de blokkade niet mogt willen erkennen. Deze heeft omtrent zijn eventueel gedrag in deze zaak nadere bevelen van den heer *Mandeville* erlangd. (Het vroegere bericht van de inneming der stad door *Oribe* is hierdoor wederlegd.)

ENGELAND.

Londen, 19 juni. Gisteren is door de troepen van het huis der koningin de verjaardag van den veldslag bij Waterloo gevierd. De vaandels en helmen der soldaten waren met laurierkransen versierd.

Er zijn berigten uit Lissabon tot 12 dezer ontvangen, zij behelzen niets van eenig belang. In die hoofdstad heerschte de volmaaktste rust en de onlusten in Spanje bleven aldaar geheel zonder uitwerking. De Portugezen zagen die onlusten zelfs met zeker genoeg, omdat zij dezelve beschouwen als een middel tot voorkoming der sluiting van een handelstraktaat tusschen Engeland en Spanje. — De Kamer der gedeputeerden beraadslaagde nog steeds over de financiële ontwerpen. Een gedeputeerde voorgesteld hebbende aan de koningin een verzoek te richten, strekkende om, in aanmerking van den ongunstigen toestand der schatkist, zich een verdere korting op haar inkomen te getroosten, werd daarop door de ministers geantwoord, dat die wensch door H. M. reeds was vooruitgelopen, hebbende H. M. bevolen dit jaar wederom 50 conto's op haar inkomen en 40 conto's op dat van haren koninklijken gemaal te korten. Daarop werd niet alleen het voorstel met 89 tegen 4 stemmen verworpen, maar werd een dank-adres aan de koningin met 71 tegen 21 stemmen goedgekeurd.

Binnenlandsche berigten.

Leiden, 18 juni. Gisteren aanvaardde de weledelc hooggel. heer H. C. B. *Suringar* de betrekking als gewoon hoogleeraar voor de geneeskunde aan dese hoogeschool, door het houden van eene plegtige redevoering: *De perficiendo Pharmacologiae studio*; dat is: *Over de noodzakelijkheid van eene meer doelmatige beoefening der geneesmiddelleer.*

Rotterdam, 19 juni. In den voornacht van vrijdag op zaterdag laatstleden trof het dorp Hoogvliet, aan de overzijde der Maas, in het arrondissement Dordrecht gelegen, eene zware ramp, door het uitbarsten van een brand, door welken twaalf huizen, in minder dan twee uren tijds, vernield en een en twintig huisgezinnen van woning en meestendeels van hunnen inboedel beroofd zijn. Bij deze gelegenheid is het voordeel van pannen daken op nieuw gebleken, naardien een huis, op die wijze gedekt, verschoond is gebleven, terwijl de belendende, welke, even als de meeste anderen, van rieten daken voorzien waren, de prooi der vlammen geworden zijn.

Dordrecht, 21 juni. In den afgelopen nacht is hier ter stede een gruwelijk misdrijf gepleegd, dat wederom aan het misbruik van sterken drank te wijten is. Een zekere *Cornelis Bosua*, gehuwd en sjuwer van beroep, aan die jammerlijke gewoonte verslaafd, had gisteren avond wederom zijne woning verlaten, met het doel om een gedeelte van het door hem pas verdiende geld te verteren. Tot middernacht had zijne

arme vrouw hem te huis opgewacht, doch toen ongewild, wordende, was ook zij uitgegaan, ten einde haren man op te sporen. Zij ontmoette hem niet ver van hare woning in slecht gezelschap, en trachtte hem te overreden met haar naar haar huis te keeren. Deze vermaningen werden echter door den beschonken echtgenoot zeer euvel opgenomen. Badelijk begon hij zijne vrouw te mishandelen en, zijne gramschap allengs toenemende, gaf hij haar eindelijk met zijn mes een steek onder de linkerborst. De ongelukkige vrouw, in het eerst nog niet bewust van hetgeen haar overkomen was, had nog de kracht aan de woede haars mans te ontsnappen in een nabij gelegen huis, doch daar bleek het nu dat zij deerlijk gewond was. Gelukkig was het mes op een rib afgestuit, en blijft daardoor nog hoop op het behoud van haar leven, doch ware dit het geval niet geweest, dan zou zij de plaats der verwonding in aanmerking genomen, gewis dadelijk dood ter neder gestort zijn. Haar misdadige man schijnt evenmin bewust te zijn geweest van hetgeen hij misdreven had, daar hij met een kameraad naar zijne woning is gegaan, waar de politie, van het gebeurde verwittigd, hem gevonden heeft, terwijl hij dronkemansliederen zong. Men heeft hem onmiddellijk in hechtenis genomen en naar de gevangenis overgebracht. De verwonde vrouw is naar het stadsgasthuis ter verpleging vervoerd, nadat vooraf in de woning, waar zij gerugt was, een eerste verband was gelegd door een kundigen heelmeeester, welke door de medelijdende bewoners van het huis was geroepen.

Leeuwarden, 14 juni. Wij vernemen, dat de ingezetenen der, door het vernietigen van het rijks athenaeum, ten verval neigende stad Franeker nog steeds de hoop voeden, dat de uitmuntende gelegenheid en toestand der gebouwen en inrigtingen van de voormaals zoo bloeiende akademieaanleiding mogen geven, dat daarvan tot een ander nuttig einde, naar de behoeften des tijds en ten nutte des vaderlands, gebruik moge worden gemaakt, waartoe men vooral de aandacht heeft gevestigd op de noodzakelijkheid van een kweekschool voor onderwijzers der jeugd, wier opleiding en vorming, althans in dit gewest, zoo gebrekkig is, vooral in verhouding tot de vorderingen, welke de paedagogische en aanverwante wetenschappen in de laatste jaren gemaakt hebben. Hartelijk wenschen wij, dat deze hoop niet vruchteloos zij.

Amsterdam, 22 juni. Den eersten dingsdag in de maand juli aanstaande, en alzoop den 1sten, zullen de staten der provinciën bijeenkomen, onder anderen, tot het verkiezen van leden der Tweede Kamer, voor de dit jaar aftredende, waarvan het getal twintig bedraagt, als van:

Noord-Brabant: J. D. baron van Teyll van Hoese en Leende en mr. B. P. Romme.

Gelderland: J. A. O. baron van Nagell tot Amptse en jhr. mr. F. T. Nedermeyer ridder van Rosenthal.

Zuid-Holland: Mr. J. G. van Nes, mr. G. W. Verwey-Mejan, mr. L. C. Luzac, jhr. J. C. B. van Hoorn van Burg, jhr. mr. D. F. Gevers van Endegest en mr. M. A. Wijngaerde.

Noord-Holland: Mr. J. Vorster Hooft en mr. C. A. den Tex.

Zeeland: Mr. J. de Bacher.

Vrieland: Mr. F. R. baron van Goltstein.

Friesland: Dr. S. Brouwer en mr. T. S. Tromp.

Overijssel: Mr. R. S. van der Gonden.

Groningen: Mr. J. Gochtinga en jhr. mr. J. E. van Puntkops.

Eindhoven: J. J. F. M. H. Corneli.

En bovendien hebben de staten van Vrieland nog een nieuw lid te verkiezen, in de plaats van jhr. mr. P. R. J. Vegelin van Claerbergen, die zijn ontslag genomen heeft.

Letternieuws.

Denkbeelden van een sul soldaat over eene zuinigere en doelmatigere samenstelling van het Nederlandsche leger.

Onder bovenstaanden titel is dezer dagen in druk verschenen eene brochure, die de algemeene aandacht overwaardig is; vooral in een oogenblik, dat het budget van oorlog op nieuw bij de Staten-Generaal in discussie komt, en er van alle kanten op bezuiniging, inzonderheid ten aanzien van het leger, aangedrongen wordt. — De schrijver heeft getoond te zijn een man van een helder doorzicht, en van eene gron-

dige kennis in al, wat betrekking heeft tot het leger en het defensie-wezen van den staat. Het resultaat zijner beschouwing brengt in de uitgaven voor het departement van oorlog, eene jaarlijksche vermindering van 1½, of liever, van 1 miljoen guldens, en stelt het defensie-wezen in staat, om 's rijks onafhankelijkheid duurzaam te kunnen verzekeren. Bij al het geschreeuw om bezuiniging op oorlog, en het oppervlakkig geschrijf, dat daarover is ontstaan, kan eene grondige behandeling van het onderwerp in kwestie der mate, en inzonderheid den leden der Staten-Generaal, niet dan hoogst welkom zijn; te meer daar laatsig gemelden bij vroegere gelegenheid reeds getoond hebben, van deze staatsaangelegenheid, waaraan ons nationaal bestaan verbonden is, slechts eene zeer oppervlakkige kennis te bezitten.

Zal echter de voorgestelde bezuiniging, billijk en van eenig nut zijn, dan behoort zij in verband te staan met andere aanzienlijke bezuinigingen, in de verschillende takken van de kostbare huishouding van staat; daar, besparing aan den eenen kant, en verhoogde uitgaven aan den anderen, slechts tot verkeerde en onbillijk verkregen resultaten leiden kunnen.

Wanneer dus het leger, en vooral de hooge rangen bij hetzelfde, bestemd werden om het eerst het voorbeeld van bezuiniging te zien toepassen, dan mag men met regt verwachten, dat de hoog geplaatste ambtenaren, en overige dienaars van den staat in evenredigheid, hunne bijdragen aan het hulpbehoevende vaderland doen zullen. B.

Ingezonden stukken.

Aan PHILOLITES!

In de *Arnhemse Courant* van 7 juni j., No. 110, vindt men eene aanmerking, omtrent het zenden van twee jongelingen, in gewichtige landsbetrekkingen, naar China, door Z. Exc. den minister van financiën.

PHILOLITES schijnt onbekend te zijn met het Indische besluit van Z. Exc. den gouverneur-generaal in Rade, gedateerd Batavia, den 14den mei 1833, waarbij met zoovele duidelijke woorden is bepaald:

»Dat, bij eventuele aftreding van den tegenwoordigen consul, de functiën zullen worden opgedragen aan eenen koopman of anderen particulieren persoon, onder den naam van Nederlandsch commercieel agent in China.»

Van het ontslag van den Nederlandschen consul in China is hier te lande bij het publiek niets bekend; in het Indische naamboek van 1842 staat dezelve, ultimo december jl., nog als voren genoemd te boek; onzeker schijnt het, of dezelve in zijne vorige betrekking wederom derwaarts zoude keeren.

In december 1839, toen de onlusten tussehen de Engelschen en Chinezen ten toppunt stegen, toen geen Europeaan in het hemelsche rijk meer veilig was, en nadat men den Nederlandschen consul (ofschoon vreemd aan de bestaande twisten) weken lang in de gevangenis geworpen had, — toen eerst werd hij verplicht China te verlaten, en gebruik te maken van Artikel 3 van het reglement voor het Nederlandsch consulaat in China, geïrresteerd bij besluit van Z. Exc. den gouverneur-generaal in Rade over Nederlands-Indië, gedateerd Batavia 28 december 1824.

Ofschoon men de bedoeling niet kent, welke de minister rochussen heeft, om twee zeer jonge lieden, zonder ervaring, naar China te zenden, ja, nog in het onzekere verkeert, of deze zending uit zijne privébeurs, dan wel uit de zoo wankelende rijks-kas bekostigd wordt, zoo betwijfelt men nogtans, of genoemde minister deze zending met het oogmerk gedaan heeft, om aldaar de functiën van consul, of wel als als commercieel Nederlandsch agent door één dezer jongelingen te doen waarnemen. Immers de betrekking, waarvan hier kwestie is, moet zeer vele bekwamenheden in zich vereenigen. Eene grondige kennis van den Nederlandschen, Javaanschen en Chineeschen handel is niet genoeg; men dient eigen te zijn met de Chinese gewoonten, met verschillende talen, de Chinese taal daaronder begrepen, welke men, voor zooveel dezelve bij den handel te pas komt, verstaan moet, wil men in het belang der Nederlandsche negotie werkzaam zijn; een twaalfal jaren verblijf in China is benoodigd om dezelve te leeren.

PHILOLITES vraagt, waar zoude in ons land zulk een man te vinden zijn, welke al die vereischten bezit?

Voorwaar geene vleijende vraag, want, zonder de lantaarn van PROVERBES, vindt men dien in ons vaderland.

Wanneer PHILOLITES dit een en ander in aanmerking neemt, zal hij met meer zekerheid voorouderstellen, dat de twee jongelingen, die hij zegt met hen beiden geene 45 jaren oud te zijn, door den minister rochussen naar China zijn gezonden, niet om een zoo gewichtige post waar te nemen; — maar om de Chinese taal te leeren, zich met den handel, 's lands gewoonten, en, in een woord, met al datgene bekend en eigen te maken, wat een vertegenwoordiger van Nederland in het Chinese rijk behoeft, om, zoodoende, na verloop van eenige jaren, als een bekwaam ambtenaar, voor het vaderland in 't algemeen, en voor den handel in 't bijzonder, geplaatst te worden; immers hij, die zich met zijn gezond verstand behelpen moet, zal de ongerijmdheid gevoelen, dat een minister van financiën, de bevoegdheid zou hebben, om een Nederlandsch consul, 't zij in China of elders, te benoemen; zulks is noch direct, noch indirect van zijn departement.

Die aan 't belangrijke van de betrekking des Nederlandschen consuls in China en de verplichting, die op danzelven rust, twijfelt, leze het besluit van Z. E. den gouverneur-generaal in Rade over Nederlands-Indië, gedateerd 28 december 1824 en meer bepaaldelijk den eed, te vinden onder art. 31.

Gelderland, 12 juni 1843. E.

Het Nederlandsche leger.

Weldra is het oogenblik daar, waarop eene gewijzigde staatsbegroting voor 1844 en 1845 aan het oordeel van de Tweede Kamer zal worden onderworpen, en dan zal zich de duistere, in pijnlijke verwachting te gemoet geziene, toekomst van ons leger ontwikkelen. Eer de dag aanbreekt, waarop over deszelfs *zijn of niet zijn* wordt beslist, wenschen wij nog ééne poging aan om de aandacht van de leden der Tweede Kamer mogelijk te vestigen op den toestand, waarin het leger thans reeds verkeert. Welligt toch is men daarmede niet genoeg bekend; welligt waant men het veel sterker dan het werkelijk is, niet genoegzaam wetende hoe de kostbaarheid alleen uit overdaad ontstaat, terwijl de numerieke sterkte van lieverlede zoo geheel onbeduidend wordt, dat onze *active* strijdkrachten bijna niet meer den naam van *leger* verdienen.

De miliciens, die men vroeger een jaar onder de wapens hield, en vervolgens nog drie jaren achter een voor eene maand liet opkomen, blijven nu slechts *drie maanden* bij de korpsen, en worden dan in 't geheel niet meer opgeroepen, schoon zij, zelfs volgens de tegenwoordige gebrekkige organisatie, toch *zes maanden* en in het volgende jaar eene maand zouden moeten dienen. De miliciens figuren dus nog wel als soldaten op 'het papier, maar men zoekt te vergeefs in de geleederen, zoodat het leger letterlijk tot de vrijwilligers is gereduceerd. — Maar, hoe veel vrijwilligers heeft het leger thans nog in dienst, en hoe velen zal het weldra verliezen? Om antwoord op deze vraag te verkrijgen, bestaat er voor de Tweede Kamer geen ander middel, dan zich de sterktestaten te doen voorleggen van de *vrijwillige soldaten, die bij ieder korps op de 2den juli nog in werkelijke dienst zullen zijn*; wij zeggen bij ieder korps, omdat, indien de opgave in massa gegeven wordt, er geen waarborg is voor derzelver deugdzaamheid; wij zeggen op de 2den juli, omdat er op den 1sten juli wederom zeer vele vrijwilligers met paspoort zullen afgaan. De opgave vereischt nauwkeurig onderzoek; het komt hier op cijfers aan.

Nemen wij het wapen der infanterie tot voorbeeld, omdat dit het hoofd-element van een leger uitmaakt. Dan vinden wij, dat, volgens het organique besluit van Z. M. 6 maart 1841, no. 85, het volgende getal vrijwillige soldaten bij de korpsen moet aanwezig zijn, als:

Bij het regiment grenadiers	680 man.
» » » jagers	680 »
» de 10 regimenten infanterie	8800 »

te zamen 12,160 man.

Intusschen kan men gerustelijk aannemen, dat in de maand juli aanstaande dit getal *tot de helft* zal zijn versmolten. Waaruit bestaat dan de infanterie van dat zoo sterke leger? Uit ongeveer 5000 soldaten, plus 30,160 miliciens, die ongeoeffend en *nog niet half geëquipeerd* zijn; en deze kan men toch, met de besten wil ter wereld niet beschouwen! En, wat de kosten betreft, veroorzaakt door het drie maanden stollen eener ligting, die zijn dezelfde, als wanneer

men slechts een twintigste (namelijk het een vierde van een vijfde), d. i. 1508 man, gestadig onder de wapens hield. Het komt er dan op uit, dat er slechts 6500 soldaten der infanterie te betalen zijn.

Nu vragen wij, of men, bij de vergelijking van dit onbeduidende aantal soldaten met de kosten die het budget van oorlog naar zich sleept, niet onwillekeurig met den *oud soldaat* mot uitroepen: »hoe is het mogelijk, dat men voor zoo veel geld zoo weinig soldaten heeft!»

Voor hen, die het waarlijk goed met koning en vaderland meenen, voor hen, die niet tot zekere partij behooren, die, wat ook de *Tijdgenoot* moge zeggen, nog leeft of misschien wel herleeft, voor hen wordt dezo toestand van het leger onrustbarend. Laat men het departement van oorlog der ingeslagen weg vervolgen, dan zal die toestand niet verbeteren, maar overgeven tot het punt van algeheer weerloosheid; want om het overbodige te behouden zal het aantal strijdbare mannen hoe langer hoe meer worden verminderd; alleen de Tweede Kamer kan deze ondergang van het leger verhoeden. Op haar rust de verplichting, om iedere begroting voor oorlog te verwapenen, tot dat het departement van zelf andere, en toe overga, om het nuttige en noodige boven personele quantiteiten te stellen, tot het de herverming met het departement zelf aanvangt, tot dat een leger organisatie, sterk in verhouding onze krachten, zonder ijdele praal. Is het ondoenlijk, zulk eene organisatie nog in deze zitting ter tafel te brengen, dan verleen de Tweede Kamer een voorloopig krediet, maar neme in geen geval eene begroting aan, waarop bezuinigingen zijn gevonden ten koste van lands defensie. — Op welke punten die bezuinigingen te vinden zijn, is genoeg besproken, en behoeft hier niet herhaald te worden. Op één deel de begroting willen wij evenwel bij deze gelegenheid nog de aandacht vestigen, namelijk, de kosten voor het materiaal der artillerie. Zoo ergans, dan heerscht hier

Die dit betwijfelt, ga maar eens zien, wat de *oogenblik* te Belfrage gebeurt, door de belangrijke *aanlegging* der etablissementen van de artillerie constructie; hij verneme, dat men nieuwe veld-batterijen maakt, terwijl de bestaande zeer wel voldeden; dat men bovendien allerlei, zeer dikwijls onnutte, proeven onderneemt, die schatten, kosten (1). Is dit geoorloofd op een oogenblik, waarin men onze strijdkrachten nog verder wil verlammen, en op nieuw een aantal officieren pensioneren?

Bit zijn daadzaken, die, even als zoo vele andere algemeen bekende, door geene drogredenen worden weggeredeneerd. Aan de leden van de Tweede Kamer staat de weg terverkrijging van de noodig inlichtingen genoeg open; het ontbreekt niet aan bekwaame officieren, die ze gaarne en gemoedelijk zullen geven. Zoo niet — dan staat de laatste slag weldra het Nederlandsche leger te wachten. Nu reeds hoort men van bezuinigings-projecten, die bij na al op *eigenlijke strijdkrachten* zullen dragen.

Aan de Redactie der Arnhemse Courant.

In ons vorig artikel hebben wij u ons gevoelen over de loten, en wel over de koninklijke Nederlandsche ingezonden; verre van ons was de gedachte, dat er zich zoo spoedig een belangrijk schouwspel aan ons oog zoude voordoen. Wij spotten niet met het ongeluk. Wij hebben den man niet op het oog, die door welke oorzaak ook, zijne engagementen niet men houde ons ten goede, dat wij de loterij en niet voldeed; de personen aanvallen; doen wij dit wat hard, dan vergeven ons de personen de hardheid; het is niet hunne persoon, maar hunne zaak, die wij bestrijden. In Rotterdam en wel bij eenen bekenden voorstander der koninklijke Nederlandsche loterij, hebben een aantal lieden, meestal van woekerde en aan hunne familie onthoudene pen-

(1) Wij hoorde onlangs door artilleristen beweeren, en door beschouwingen bewijzen, dat men weldra bij zekere looze proefnemingen buiten drie onze vestingen zoo veel schuld gaat verschieten, dat ter betaling daarvan de bezuiniging nauwelijks voldoende zoude wezen, die men in een jaar verkrijgt, door honderd luitenants voor de infanterie pensionen te stellen, dat is, ongelukkig te maken.

ningen, loterij-briefjes gekocht; het grootste gedeelte van die lieden hebben natuurlijkerwijze *niet*, de anderen prijzen en prijsjes. — Maar, het is, Goddank, het ergste ongeluk niet, dat Nederland bejagent. Nu is, de loterij-heer vertrokken, waarschijnlijk om niet, of om eerst na lang terug te keeren. — Men kan nu op de straat aan het talrijke publiek vragen, wie de prijzen betaalt; deze zegt dit, die iets anders; intusschen ze worden niet betaald. Alleen dit is waar, de koninklijke Nederlandsche loterij is weer aandeiding, dat een aantal menschen bedrogen zijn. — Dat mooie uithangbord: »Ik ondergeteekende, geautoriseerd door Z. Exc. den heer gouverneur, laat u loterij spelen. Wat gij prijzen, het land houdt de procenten in, en ik vertrek.»

Interveniërde nu dat koninklijke schild maar, dan ging het er mede door; maar neen; als de loterij maar gedebiteerd wordt, als het Nederlandsche volk maar speelt, als het gouvernement maar als gebeneficiërde, geaggreëerde, geëmployeerde, gekwalificeerde, geautoriseerde, gedelegeerde en die andere raven, trein, maar alle drie jaar, zonder zelfs de praktijk der huerkunst, het ganse kapitaal eener loterij afgevoert, wat doet het er op aan met de garantie?

Maar wie speelt ook niet gaarne bij ons in Nederland! Een spel, waarin de grooten hemooid worden, getuige het conversie-spel, wordt wel eens niet uitgespeeld; doch loterij is een zekerder spel; daarin speelt ook veel de arme man; begocheld door al die groote nummers, aangeplakt aan huizen, waarvan de prijzen, ten domicilium soms van heeren, bij voorbeeld, toen der tijd, voor de Belgische onlusten te Gand woonachtig en aldaar getrokken, verleid door al die honderd duizenden, ontrooft de arme drommel zijn gezin eenige gereede penningen en speelt, trekt dan, of niet, of prijs, en als de splitser verkiest, vertrekt hij en laat al de spelers in den brand. Trekt nu het land de partij der spelers? Heeft het gouvernement nu waarborgen? Verklaart het zich garant? Immers het is zijne zaak; zijte travanten, die de loterij zoo krachtadig in de hand werken moeten die het publiek nu nog er bij kunnen bedriegen? Maar, ja wel; zijn de loten maar eenmaal gedebiteerd, dan is het werk volbragt. Laat dan violen zorgen. Het gouvernement zorgt alleen, dat het werk niet koud worde; eer nog de loterij is afgeloopen, creëert zij eene nieuwe; deszelfs handlangers zorgen dan spoedig voor de collecte of liever verdediging, en de argussen, zwerfende tusschen hemel en aarde, tusschen deur en dorpel van elk gezin, hebben, eer nog de zaak is geliquideerd en afgespeeld, geheele series van honderden achterevolvende nummers in den zak, en houden zich klaar u dat echt koninklijk gif toe te dienen.

Heeft de politie zich nu met dat plaatshebbend geval bemoeid; haar werk is toch niet om pijpenkappen op te halen, die al twee jaren op eene andere plaats waren gestaleerd; toezien moest zij, dat het publiek niet zoo jammerlijk door geautoriseerden of gedelegeerden worden bedrogen. Wat een keurig woord is toch dat gedelegeerd voor eene loterij!... *député, député, envoyé, quelqu'un avec pouvoir d'agir, d'examiner*; zeker om te zien, bij wien nog geld in de kast is; een mooie missie van Z. Exc. den heer gouverneur, of een geautoriseerde, wien men magtiging gegeven heeft, om naar goedvinden te vertrekken met het geld van het publiek in den zak, en dat met voorkennis der politie. Hoe komt het anders, dat zij niet controleert, en met voorkennis van dien kwalificateur, dien collecteur, dien man, in hoogerem zin, een *membre du saint office, qui fait la collecte des impositions*, die reeds twee jaar geleden des splitsers positie wist, die eigenaar van het meubilair, die nu wel geheel of gedeeltelijk wist te dekken, maar het publiek er liet inloopen moest, die door zijn stand en betrekking tot de loterij niet voor de belangen van zoo velen zorgen?

Waarlijk het is genoeg voor heden, wij zouden er anders nog mogen bijroegen, hoe oglijkend uit hetzelfde kanaal, aan zekeren heer te Prinsenhage, een trek werd gespeeld, om hem den last voor de loterij voor goed te benemen, maar voor alsnog willen wij geene bijzonderheden. Gezagd hebben wij het, de handlangers om het arme publiek te misleiden zullen wij niet sparen; de groote spelers, die wij te weten kunnen komen, zullen wij waarschuwen, des noods, bekendmakens de politie moet, aangemoedigd door de voorschriften der stedelijke en gemeente besturen; opletten op die rondzwerfende debitanten in het groot, die verijnde kooplieden, *dentistes*, gezigtkundigen,

handelaars in fondsen, enz. rijkvoorsten van gebrueerde pakketten, seriën loterij-briefjes, netjes, compres en roodgedrukt.

Hem, wiens hart niet gevoelyd voor de koninklijke Nederlandsche loterij klopt, hadden wij, een uit duitzenden, als hij bij u aanbelt of indringt, haal de politie en help dat schandaal opruimen.

H. H.

Vraag.

Zoo het waar is, dat de secretaris der gemeente Soest, die tevens is notaris bij wijze van dispensatie, vergunning heeft gekregen, om te Zeist te wonen, vraagt men, of bij die dispensatie het belang der gemeente van Soest, dan wel dat des persoons het zwaarste gewogen heeft en of dienszins dispensatie den toets eener redelijke verantwoordelijkheid kunnen doorstaan, ten opzichte der gouverneurs of ministers, die dezelve, bij den koning provoceren?

BURGEMEESTER en WETHOUDEREN der stad Arnhem, ontvangende een verzoek van J. G. Willemsen, wonende alhier in de St. Valburgstraat Wyk B. no. 276, strekkende op in hetzelfde huis te mogen oprigten een grut-molen. Noodigen hiessende alle degenen die de molen vermeen zich tegen de inwilliging van het goddike verzoek te moeten bezwaren, vóór den 27sten van deze maand die bezwaren schriftelijk aan HEAB. in te dienen. Zóó als op geene bezwaren na voornoemden tijd ingekomen acht worden geslagen. En zal deze worden afgekondigd en aangeplakt ter plaatse, alhier gebruikelijk. Arnhem, 16 Jan. 1843.

Advertentien.

+++ Het STEDELIJK BESTUUR van DOESBURGH, zal op Vrijdag, den 30sten Junij, aansaanden, des voormiddags om 12 ure, op het Raadhuis, in het openbaar aan den meestbiedende verkoopen:
1o. Een VEEKPONT
en 2o. Een BRUGSCHIP.
Beide gebruikt op de rivier den IJssel.

Aanbesteding.

KERKVOEGDEN der HERVORMDE GEMEENTE te RHEEDEN zijn voornemens, van ten overstaan van den Notaris F. J. KRASSENBERG, te Velp, op Donderdag den 6ten Julij 1843, des middags om 12 uur, bij H. J. KRASSENBERG, in de Zwaan, te Rheeden, in het openbaar aan te besteden, als:

Het geheel VERNIEUWEN van het LEIJENDAK der Hervormde Kerk te Rheeden.

Het Bestek zal ter lezing liggen van af den 26sten Junij 1843, bij H. J. KRASSENBERG, in de Zwaan, terwijl op den dag vóór de aanbesteding, nadere aanwijzing in het Kerkgebouw zal geschieden.

Men is voornemens, ten overstaan van den Notaris Mr. P. P. EFFERTS, te Twello, op Dingsdag 11den Julij 1843, bij inzaat, en veertien dagen later op Dingsdag, den 25sten Julij, bij toelag; telkens des morgens precies ten 9 ure, ten huize van den Kastelein W. J. ENTER, te Twello, in het openbaar te veilen het

Aanzienlijk Rommenda LANDGOED DE PARKELER,

alleraangenaamst gelegen onder het Dorp Twello, Provincie Gelderland, op ongeveer een uur afstand van Deventer, in de nabijheid van den Straatweg van daar op Utrecht, en bestaande in eene kapitale solide modern betimmerde HEEREN-WONING, waarin benevens ruime Wit Marmeren VESTIBULE, zes meest alle behangene geplafondeerde, met rijke Schoorsteen-Mantels voorziene BENEDEN-KAMERS, als mede acht, ook meestal behangene BOVEN-KAMERS, DOMESTIEKEN KAMER, groote ZOLDER, ruime KELDERS, KEUKEN, KASTEN en verders GEMAKKEN; voorts een extra ruim geplafondeerd KOETSHUIS en STAAL voor de Paarden, en DITO GEBOUW, waarin groote KOESTAL, MELKERIJ en TUILMANS-KAMER, verder ORANGERIE, MENAGERIE, BLOEM- en DRUVEN-KASTEN, uitstekende BROEIJEH-SCHUTTINGEN met exquise LEI-BOOMEN, ruime SCHUER, LOODS, WINTER-BERGING, IJSKELDER extra groote met allerlei sijne vruchtboomen beplante MOESTUIN en

